

Nu vilde det ærede Medlem vise, at den socialistiske Stat maatte komme med Nødvendighed, og det har stor Betydning, at det bliver vist, og at det bliver modbevist. For er der noget, der kan faa hele store Lag, som i og for sig slet ikke have nogen selvstændig Opfattelse og ikke have Forudsætningerne for at have den, til at glide med, saa er det jo netop det, at det kommer alligevel, vi kunne lige saa gerne marchere med, lad os bare gaa med, det kommer jo alligevel. Jeg skal afslutte med at vise, hvorvidt det er rigtigt. Men jeg vil først sige, at Socialismen, den er jo Tanker, den er Ideer, som ere Aartusinder gamle. Den er slet ikke noget nyt. Vi finde Socialisme, socialistiske Tanker og Ideer i indisk Kultur. Vi finde den i semitisk Kultur, vi finde den i græsk Kultur, vi finde den Middelalderen igennem, vi finde den i vor Kultur i den nyere Tid, og endelig finde vi den i den nyeste Tid. Vi finde den kun ikke i romersk Kultur. Det er ganske karakteristisk, for Romerne vare nogle underlige, praktiske Hoveder, Statsmennesker, Retsstatsmennesker, som slet ikke kunde fatte og goutere den Slags Spekulationer som den socialistiske Stat. De lignede i meget Englænderne, hvor den ogsaa har meget vanskeligt ved at komme ind. Naar det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds dér nævnede, at nu stod England ogsaa for Tur, nu have de faaet saa og saa mange Socialister, Medlemmer af det uafhængige Arbejderparti, ind i Parlamentet, og det havde de borgerlige Elementer i England altid været angste og bange for, og det var dette, som havde gjort, at de havde rottet sig sammen; det var det uafhængige Arbejderparti, de havde frygtet — hvis det ærede Medlem virkelig vil hævde det, saa vil jeg sige, at han virkelig vanskeligt kunde sige noget mere forklært. Er der noget Sted, hvor Arbejderbevægelsen er bleven støttet af de borgerlige Elementer, er det i England. Jeg skal tillade mig at minde det ærede Medlem om John Burns' store Kamp for en Organisation af Dokarbejderne og om den store Andel, hele det borgerlige England tog deri, hvorledes Damer af Aristokratiet, Biskopper, Mennesker af alle Lag, mødte med deres Folkekøkkener og støttede hele Bevægelsen, og hvorledes hele denne Bevægelse ikke kunde være bleven realiseret, hvis den ikke havde faaet denne Støtte fra de borgerlige Elementer i England. Det ærede Medlem ser ganske væk fra, at medens han her staar og udbasunerer Sejren for den socialistiske

Stat i England; have de derovre ved Kommunevalgene væltet den ene af det uafhængige Arbejderpartis Mænd efter den anden i brede Baner.

Formanden: Jeg beder det ærede Medlem ikke komme alt for langt ind paa at tale om den socialistiske Fremtidsstat.

Fraenkel: Ja, det synes dog, at de ærede Medlemmer ere tilfredse med det, og jeg gaar jo ikke videre, højtærede Formand, end at jeg holder mig til, hvad det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds har udtalt.

Formanden: Jeg opfattede det, som om det var mere i Forbigaaende, at det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds talte derom.

Fraenkel: Jeg vil altsaa sige om denne socialistiske Stat, at jeg anser den for en Umulighed, og jeg gør det af den Grund, at jeg mener, at det ærede Medlem ligesom de andre Socialdemokrater ser ganske bort fra den indre Betingelse, som en saadan Statsordning kræver, nemlig *et fuldkomment Menneske*. Det ses dér saa stærkt bort fra, men have vi først dette fuldkomne Menneske, kunne vi leve under alle mulige Statsformer, selv under den absolutte, og endda leve godt. Men jeg vil ikke opholde mig derved. Jeg vil sætte, at den socialistiske Stat er mulig. Jeg vil forudsætte, at den virkelig var realisabel i det praktiske Liv. Og saa har jeg udtalt, at jeg beder Vorherre bevare mig for at leve under den socialistiske Stat. Det gentager jeg, og jeg skal begrundede det, idet jeg spørger: hvad er det, den socialistiske Stat giver os, og hvad er det, den tager? Det er det, vi ville have at vide.

Den socialistiske Stat lover at give os det nødvendige. Vi skulle have, hvad vi kunne spise; vi skulle have Tag over Hovedet og en Seng at ligge i. Det er det, den giver os, og jeg undervurderer paa ingen Maade dette, paa ingen mulig Maade. Men jeg spørger saa: hvad tager den fra os? For at gøre det klart vil jeg minde Dem om, hvorledes Livet er i disse Samfund paa den anden Side af Havet, hvor man hver eneste Dag maa undvære en hel Mængde af det, som i et Kultur-menneske er blevet Kød og Blod, og som er et Savn hver eneste Dag, man maa undvære det, og samtidig dermed maa man dog mange Gange derovre arbejde